

REFERAT FRÅ VISITAS I BYKLE- OG VALLE OG HYLESTAD SOKN 08.-12. FEBRUAR 2017

ONSDAG 8. FEBRUAR

KI.09.30 SØLVGARDEN - OPNINGSMØTE

Til stades: Sokneprest Terje Seilskjær, organist Henrik West, kyrkjesjef / kyrkjelydsarbeidar Anne Kirsten Ringstad, prostidiakon Anne Heggland, ungdomsleiar/trusopplærar Martin Wikstøl, klokkar/kyrkjetenar Karin Bøe, biskop Stein Reinertsen, prost Gunnar Ellingsen og kyrkjefagsjef Arve Nilsen.

Sokneprest og kyrkjesjef ønskte velkomen til Valle og til visitasen i Bykle- og Valle og Hylestad sokn. Prosten gjekk deretter gjennom visitasen, programpost for programpost. Det blei og tid til ei lita omvising i sølvsmia på Sølvgården.

KI.10.00 HYLESTAD KYRKJE - BESØK

Biskopen har som mål å vere innom alle kyrkjene i sokna i løpet av ein visitas. Kyrkjene er viktige kulturskattar. Men først og framst er dei kyrkjelyden sitt gudshus. Huset der menneske kan møte Gud og kvarandre både i glede og sorg. Kyrkjene, både i Bykle og Valle, viser at kommunane følgjer opp sitt ansvar.

Kyrkjesjefen gav biskopen ei kort orientering om kyrkja og Hylestadportalane.

19

KI.10.15 HYLESTAD BARNEHAGE

Pedagogisk leiar Caroline Rysstad tok imot. Barna framførte ei barneregule før biskopen viste og fortalde barna om prestekjolen, bispekåpa og bispekrossen.

KI.11.00 VALLE SJUKEHEIM, DAGSENTER - ANDAKT

Leiar for pleie og omsorg, Solveig Kyrvestad, tok i mot biskopen og orienterte kort om sjukeheimen, og om det gode samarbeidet mellom sjukeheimen og kyrkja. Soknepresten og organisten har faste andaktar. Både bebuarar og folk frå bygda var møtt fram.

Biskopen takka for at han fekk kome. Han starta andakten med å spørje; «Kva skapar glede i liva våre?» Han svarte sjølv og sa; «Jau, når vi møter godheit!» Så leste han teksten om den lamme mannen som fire mann bar til Jesus. Men sidan dei ikkje kunne koma fram til han for alt folket, braut dei opp taket over der Jesus var og firte ned den lamme. Den lamme møtte godheit gjennom vennene som bar, og hos Jesus som tok imot og gav han både tilgjeving og helse.

KI.12.00 VALLE VIDEREGÅANDE - SØLVSMEDLINJE

Biskopen blei motteken av rektor Birgit Attestog og avdelingsleiar Ewald Assmann. Dei gav ei orientering om skulen og utdanninga for å bli gullsmid.

Etterpå fekk biskopen møte elevane i verkstadane/klasseromma. Til slutt hadde skulen lagt opp ein time om yrkesetikk, relatert til gullsmideryktet. Det handla om generelle etiske utfordringar som pris for utført arbeid, og spesielle utfordringar knytte til handel med edelsteinar og edelt metall. Til dømes, kor kjem edelsteinane frå? I dag finns det fair trade-gull og økologisk gull, ut frå korleis gullet vert produsert. Men det meste av verda sitt gull har si historie bunde opp til utnytting og blod.

Biskopen takka for eit særskilt utfordrande møte med etiske spørsmål og arbeidsliv. I tillegg til å ha lært mykje nytt, likte han at skulen opna for diskusjon om yrkesetikk.

KI.12.45 VALLE KYRKJE - BESØK

Besøket i Valle kyrke blei utsett til konfirmanttime seinare på dagen.

KI.13.00 VALLE KOMMUNEHUS - LUNSJ OG MØTE MED ORDFØRAR

Frå kommunen møtte: Ordførar Steinar Kyrvestad, varaordførar Knut Hagen, rådmann Eivind Berg, leiar for pleie og omsorg, Solveig Kyrvestad, og økonomisjef Wenche Gundersen.

Frå kyrkja møtte: Biskop Stein Reinertsen, kyrkjesjef/kyrkjelydsarbeidar Anne Kirsten Ringstad, sokneprest Terje Seilskjær, prostidiakon Anna Heggland, kyrkjetenar Karin Bøe, leiar av soknerådet Astrid Nomeland, prost Gunnar Ellingsen og kyrkjefagsjef Arve Nilsen.

Ordførar ønskte velkomen og understrekte kyrkja sitt ansvar som samfunnsbyggjar og formidlar av kultur. Han gav eit glimt inn i Valle kommune sine utfordringar og moglegheiter, medan vi åt lunsj saman. Valle kommune er ein kraftkommune med store verneområde. Takka vere nye landsmenn er innbyggartalet stabilt. Det er no ca 20% i barnehagen og 30% i skulen som ikkje er etnisk norske. Både representantar frå kommunen og den lokale kyrkja stadfesta at kommunen og kyrkja har gode relasjonar.

I samtalen var ein innom følgjande tema:

- Regelmessige møte mellom kommune og kyrkjeleg fellestråd.

20

- Kyrkjelyden manglar andre lokale i tillegg til kyrkjeshuset, til dømes for undervisning og andre samvær.
- Plan om samlokalisering med nytt bibliotek blei presentert.
- Den norske kyrkja (Dnk) som fri folkekyrkje. Biskopen orienterte om at Dnk etter skillet frå staten, framleis vil være ei «kommunekyrkje». Kommunen sitt økonomiske ansvar er ikkje endra.
- Diakoni. Biskopen understrekte kor viktig diakonien er. Slik følgde han opp ordføraren som understrekte at kyrkja framleis vil vere ein samfunnsbyggjar. Biskopen presenterte arbeidet med å auke prostidiakonstillinga til 100%, og at også Valle kommune ville bli utfordra i den samanhengen.
- Kyrkjesjefen orienterte om trusopplæringa i soknet.
- Det blei orientert om arbeidet dei to sokneråda har sett i gang for å sjå om det er fordelar å hente i eit organisatorisk tettare samarbeid mellom dei to råda.

KI.14.45 VALLE KYRKJE - KONFIRMANTAR

Etter ei kort orientering om kyrkja, møtte biskopen konfirmantane frå Bykle og Valle. Konfirmantlærer Martin Wikstøl trakk biskopen inn i lek og samtale. Konfirmantane hadde følgjande spørsmål: Kva vil det seie å vere biskop? Korfor dreg du på visitas? Har du alltid drøymt om å bli biskop? Kva gjer du for å få unge til gudstenesta? Har du køyrd snøskutar? Ber du? Kvifor blei du ein kristen? Er personar som døyr, gamle eller unge i himmelen? Korleis blir Gud framstilt, person, lys, kraft eller noko anna? Held du alt i Bibelen? Kva synast du om at homofile får gifte seg i kyrkja? Når har du bursdag? Dersom Gud skapte jorda, kven skapte då Gud? Når blei den første kyrkja bygd? Har du ein hobby? Gud vil menneskja det gode, kvifor kjem nokon til helvete då? Kva slags musikk likar du?

KI.15.30 SAMTALE M/ SOKNEPREST

KI.16.00 VALLE MEINIGHEITSHUS - INTERNASJONAL KAFE

Valle har som ordføraren sa eit stort innslag av innvandrarak. I samband med visitasen var dei utfordra

til å stå for middagen. Dei inviterte opent til «Internasjonal kafé». Mange fekk både sjå og smake den rikdom våre nye landsmenn kan tilføre våre lokalsamfunn. Her var blant anna matrettar frå Syria, Eritrea/Sudan og Burma.

KI.17.00 SAMTALE MED TILSETTE

KI.18.00 STORSTOGA - KULTURKVELD

Onsdagen blei avslutta med ein stor kulturkveld i bygda si storstoge. I referatet tek vi med noko av det biskopen sa i visitasføredraget sitt: «Det var eit møte med lokal kultur og rikdom som eg ikkje har møtt tidligare som biskop, trur eg. Alle desse stilte opp gratis: Bjørgulv Sverdrup Lund, Kjetil C. Jore, Martin Wikstøl, Hallvard T. Bjørgum, Gunnar Stubseid, Øystein Kikut, Bjarne Tveiten, Sigurd Brokke, Eivind Tanche-Larsen Knutsen, Kirsten Bråten Berg, Sigrid K Jore, Henrik West, Else Gyro Rysstad og frå Kirkens Nødhjelp Roald Guttormsen. Tusen takk. De som ikkje var der, gjekk glipp av noko stort!» Kyrkje, kultur og tradisjon er i øvre del av Setesdalen vevd saman på ein måte som ein må oppleve for å forstå. Ikkje minst gjeld det salmetradisjonar og annan musikk. Kulturkvelden var eit mektig oppleving av det.

21

TORSDAG 9. FEBRUAR

KI.09.00 HOVDEN FJELLSTOGE - MØTE MED TURISTNÆRINGA

Ein viktig programpost i visitasen var spørsmålet om kyrkja og turistane. Korleis vere kyrkje i møte med weekendsamfunnet? Det er ei utfordring for kyrkja. Både dåp og vigsel vert oftare knytt til feriestaden. Bruk av kyrkja vil auke etter som stadig fleir vil bruke meir og meir av si tid på hytta, i følge ordførar John Rolf Næss.

Torsdagen starta med frukostmøte på Hovden Fjellstoge. Kyrkjeverje Tor Hallvard Mosdøl ønskte velkomen og prosten leia samtalen. Biskopen møtte den lokale kyrkja, kommunen og representantar for turistnæringa. (Det var så mange til stades at ein fekk ikkje namn og kva dei representerte med i referatet) Det var ein positiv vilje til samarbeid. Alle partar såg at dei var avhengige av kvarandre. Frå kyrkja si side handlar det om å leggje til rette, slik at dei som dreg til fjells òg får mogelegheit til å kome til messe. Då handlat det både om kyrkjeleg betening og om praktiske spørsmål som klokkeslett for messa. Dei seinaste åra har prosten vore påskeprest på Hovden. Det har fungert bra. Mange idear var framme. Alle partar var einige om å fortsette samtalene for å finne lokale ordningar til beste for alle, ikkje minst turistane.

KI.10.30 FJELLGARDANE KYRKJE - BESØK

Leiar av Bykle sokneråd, Else Gyro Rysstad, viste biskopen rundt i kyrkja.

KI.11.15 BYKLE SKULE - MØTE ELAVANE 10.KLASSE

På Bykle skule møtte biskopen elevar i 10. klasse til samtale og spørsmål. Her er nokre av spørsmåla biskopen fekk: Kva er ein visitas? Kva betyr det at du har ei vigsla stilling? Når bestemte du deg for å bli prest? Kva er sjelesorg? Kva er det beste med å vere biskop? Kva er eit embete? Kva betyr det at staten ikkje lenger eig kyrkja? Kva skjer på eit kyrkjemøte? Kva synast du om likekjønna vigsel? Korleis stiller du deg til evolusjonsteorien? Korleis kan Gud tillate det vonde i verda?

KI.12.00 BYKLE KOMMUNEHUS LUNSJ OG MØTE MED ORDFØRAR

Frå kommunen møtte: ordførar John Rolf Næss, rådmann Tallak Hoslemo, leiar for pleie og omsorg Vidar Johnsen, leiar for kulturformidling Helga Jacobsen, rektor Askild Johnsen, tenesteleiar Rønnaug Torvik og leiar for barnehagane Kristin Hoslemo.

Frå kyrkja møtte: Biskop Stein Reinertsen, kyrkjeverje/kyrkjelydsarbeidar Tor Hallvard Mosdøl, sokneprest Terje Seilskjær, prostidiakon Anna Heggland, ungdomsleiar/ trusopplærar Martin Wikstøl, kyrkjetener Karin Bøe, leiar av soknerådet Else Gyro Rysstad, prost Gunnar Ellingsen og kyrkjefagsjef Arve Nilsen.

Ordføraren tok imot. Han gav ein kort presentasjon av kommunen og oppmoda til samarbeid. Bykle er antakeleg den kommunen som til tider har den største forskjellen i folketall mellom fastbuande og turistar. Han sa vidare at i eit samfunn der det ser ut til at avstanden mellom menneske stadig aukar, blir kyrkja si rolle berre viktigare.

Biskopen takka for at kommunen tok imot. Han viste til Bykle nye kyrkje som eit godt døme på samarbeid, og at kommunen tek ansvar. Møtet med den kommunale leiinga stadfesta dei gode relasjonane.

Følgjande tema var framme i samtalen:

22

- Dnk som fri folkekyrkje. Sjølv om banda til staten er endra, er kyrkja framleis ei kommunekyrkje, der kommunen har økonomisk ansvar overfor kyrkja. I den samanhengen kom det fram behov for å revidere tenesteytingsavtalen.
- Diakoni og prostidiakonen si stilling. Biskopen oppmoda til å sjå positivt på ein søknad om å auke prostidiakonen si stilling. Ordførar var ikkje framand for det.
- Plan for samarbeidet kyrkje/skule og barnehage. Representantar for skuleleiinga meinte at gjeldane plan var moden for revisjon.
- Rett til eiga utøving av tru for dei som bur i institusjon.
- Kyrkja og turistane. Spørsmålet om ein har funne dei beste dagane og klokkesletta for gudstenesta og andre arrangement i høgsesongar som jul, vinterferie og påske, blei drøfta. Kyrkja vil sjå på den utfordringa ein gong til.

Kyrkjeverja orienterte også om det arbeidet dei to sokneråda har sett i gang for å sjå om det er fordelar å hente i eit organisatorisk tettare samarbeid mellom dei to råda.

For både Valle- og Bykle kommunar gjeld at det i møte med kommunen ofte blir ein del snakk om økonomi. Ingen kommunar, sjølv ikkje kraftkommunar, har overflod med pengar. Det store temaet var likevel korleis kyrkja og kommunen saman kan vere til beste for lokalsamfunnet. Det er eit felles mål å vere til stades slik at både Valle og Bykle framleis kan vere gode kommunar å bu i og å vokse opp i.

KI.14.00 BYKLE GAMLE OG NYE KYRKJER - BESØK

Konservator Leonhard Bjarne Jansen frå Setesdalsmuseet orienterte om Bykle gamle kyrkje.

KI.14.50 BYKLE SKULE - MØTE MED TILSETTE

Tenesteleiar Rønnaug Torvik tok imot og innleia til samtale. Biskopen orienterte om dei moglegheitene og dei hinder dagens lovverk inneber. Det gjeld at både kyrkja og skulen veit kva ein kan, og kva ein ikkje kan, og respekterer det. Skulen er ikkje ansvarleg for trusopplæring i kyrkja. Skulen skal formidle kunnskap om kristendommen. Opplæring til tru er det enkelte kyrkjесamfunn sitt ansvar.

Det var samje om å sjå på dei gamle planane for samarbeid og at det trengs revisjon.

KI.15.30 BYKLE NYE KYRKJE - SAMTALE MED TILSETTE

KI.16.15 BYKLE NYE KYRKJE - MØTE MED STAB

Biskopen ønskjer å møte staben i løpet av en visitas. Det er viktig for han å takke for jobben dei gjer

og understreke den ressursen dei er.

Følgande tre saker blei drøfta:

23

- Prosessen som har som mål å bygge fellesskapet i kyrkjelydande ved meir organisatorisk samarbeid mellom dei to sokneråda.
- Trusopplæring. Tilførte midlar til små sokn strekk ofte ikkje til. Dei to sokna har vald å satse på friviljuge og på samarbeid. Dei har òg tilsett ungdomsarbeidar. Han er med i konfirmantopplæringa. Det er no aktivitetar slik som Krik, ungdomskveldar eller skulelag for ungdom i begge sokn.
- Gudstenesta. Det blei diskutert kor vanskeleg det er å gå til gudsteneste i nabosoknet. Likeeins var dagar og klokkeslett i turist sesongane kommenterte.

KI.17.00 BYKLE HOTELL - MØTE MED DEI TO SOKNERÅDA

Torsdag blei avslutta med middag saman med dei to sokneråda og tilsette på Bykle hotell. Sokneråda er viktige for kyrkja og den lokale kyrkjelyden. Det er sokneråda som legg lokale planar og strategi. Leiar for Bykle sokneråd, Else Gyro Rysstad, leia kvelden.

Sokneråda hadde vald tre saker dei ønskte å samtale med biskopen om.

Trusopplæring. Trusopplæring er ein av dei viktige oppgåvene for vår kyrkje. Det er kyrkja sitt ansvar å lære sine døypte medlemmer i den kristne tru. Det er viktig å samarbeide. Mange av trusopplæringa sine breddetiltak, som «Lys vaken» og «Tårnagentar» krev mykje ressursar. Samarbeidet om ungdomsleiarstillinga syner vilje til samarbeid, og syner dessutan at det gjev ei god utnytting av ressursar. Men tilsette vil aldri kunne dekke alt. Trusopplæringa vil alltid måtte vere eit samarbeid mellom heimen, dei tilsette og friviljuge i kyrkja.

Organisatorisk samarbeidsprosjekt mellom dei to sokneråda. Målet er meir kyrkje og arbeid i kyrkjelydane, og mindre til administrasjon.

Gudstenestelivet: Sokneråda ønskte fleire gudstenester. Biskopen sa at det viser ein kyrkjelyd som vil Guds rike. Dei siste åra har kyrkja auka sitt nærvær på Hovden i påska, ved at prosten har vore der som påskeprest. Kyrkja har til dømes vore open - med kaffi og vaflar. Her blei det òg drøfta klokkeslett for gudstenesta, om kor mange gudstenester det skal vere, og innhald i gudstenesta. Råda snakka ærleg om korleis tradisjon gjorde at ein ikkje tenkte på gudstenesta i nabokyrkja som si gudsteneste. Biskopen kunne ikkje love meir presteressurs. Den økonomiske situasjonen i bispedømmet er slik at ein må kutte to pretestillingar, og ha nokon lengre vakansar ved skifte av prest. Korleis det vil slå ut for Valle og Bykle, veit ein ikkje. Men det har ikkje vore aktuelt å kutte prest i øvre Setesdal.

SØNDAG 12. FEBRUAR

KI.11.00 BYKLE NYE KYRKJE - VISITASGUDSTENESTE M/FOREDRAG OG KYRKJEKAFFI.

Visitaforedrag sjå eige dokument. Ikkje referat frå søndagen.